

KAŽDÝ DEN SE POČÍTÁ

Diskusní panel k situaci rané péče v České republice

Konference EURLYAID, 15. Května 2023

Pavla Matyášová

KAŽDÉ DÍTĚ JE ÚŽASNÉ

Pomáháme rodinám dětí s ohroženým vývojem nebo s postižením, aby svůj život zvládaly lépe.

VÍME, JAK NAROZENÍ DÍTĚTE S HENDIKEPEM ZMĚNÍ ŽIVOT CELÉ RODINY.

V několika minutách je všechno jinak. Namísto radosti z příchodu nového člena rodiny nastupuje strach: o zdraví dítěte, o jeho budoucnost, o to, zda o něj rodiče zvládnou pečovat. Služba rané péče vrací rodinám sebejistotu a sebedůvěru. A nejenom to. Postupně pomůžeme vystavět i novou budoucnost.

CENNÝCH 1 000 DNŮ

Mozek malých dětí se vyvíjí neobyčejnou rychlostí. První tři roky života dítěte hrají zásadní roli v tom, jaký bude jeho další vývoj. Správná odborná podpora vývoje dítěte na začátku pro něj znamená kvalitnější život v dospělosti.

PREVENCE RODINNÉ KRIZE

Narození dítěte s postižením znamená pro rodinu hluboký otřes. Když se v tomto období mohou rodiče obrátit na zkušeného průvodce – poradkyni rané péče, může jim to výrazně pomoci vyrovnat se s těžkou situací, předejít přetížení i krizím v rodině, nebo dokonce umístění dítěte do ústavní péče.

PŘÍNOS RANÉ PÉČE PRO DÍTĚ A RODINU

zlepšení
smyslového
vnímání

nastartování
psychomotorického
vývoje dítěte

podpora
rodičů v období po
zjištění diagnózy

obsáhlé
poradenství pro
celou rodinu

prevence
krize v rodině

Raná péče v ČR

- Raná péče je odborná terénní služba pro rodiny dětí do 7 let, jejichž vývoj je ohrožený v důsledku nepříznivého zdravotního stavu, nebo dětí se zdravotním postižením. Služba se zaměřuje na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby. Ranou péčí definuje zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, § 54. Pro rodiny je zdarma.
- Raná péče se vyvinula z neziskového sektoru a funguje už více **jak 30 let**.
- V České republice máme **49** poskytovatelů rané péče.
- V roce 2022 poskytli podporu **5 943** rodinám.

Nedostatečná informovanost ze strany lékařů

- Sociální službu ranou péči využije pouze třetina z rodin, kterým by tato služba mohla poskytnout podporu v péči o dítě se zdravotním postižením či znevýhodněním.
- Využití sociální služby raná péče do značné míry závisí na informacích a doporučení, které dostanou rodiče ve zdravotnickém zařízení. Řadu zdravotníků, zejména pediatriů, však o existenci rané péče a o tom, jakou podporu může poskytnout rodinám s dětmi s postižením nikdo neinformoval. Proto rodiny dětí se zdravotním postižením či vývojovým opožděním na ranou péči ne vždy odkazují.
- Významná část rodin s dětmi se speciálními potřebami pravděpodobně nespolupracuje s ranou péčí, protože o ní nebyla informována. Také se stává, že se rodiny dozvídají o rané péči pozdě a přijdou tak o několik let podpory, kterou by jim mohla raná péče poskytovat.
- Zdravotníci, zejména pediatri, dostávají o rané péči málo nebo žádné informace, proto na ranou péči rodiče neodkazují vždy, kdy by to bylo vhodné...**Nejdůležitějším krokem považujeme posílení role pediatriů v informování o rané péči.**

Včasnost- dostupnost- kvalita

- **Rodiny se potřebují o službě rané péče dozvědět včas (spolupráce se zdravotnictvím).**
- Služba rané péče je v tuto chvíli **jedinečná a nezastupitelná forma podpory** pro rodiny, ve kterých vyrůstají malé děti s postižením.
- Rodina by měla mít možnost službu rané péče využívat **tak dlouho, jak dlouho ji potřebuje.**

Aktuální situace

Nerovné podmínky zajištění kapacit odpovídajících potřebnosti služby:

- kapacity není možné rozšiřovat za současných finančních podmínek (důraz na kvalitu služby)
- potřeba stabilního odborného týmu s provozním zázemím

Stabilní a předvídatelné financování neexistuje!

- 14 (15) systémů plánování a financování služeb

Výše státní dotace na jeden úvazek v přímé péči v roce 2022 je v rozmezí mezi kraji:

- **458 636 Kč do 1 011 569 Kč**

Aktuální situace

- **35-434** dnů čekací doba se liší v jednotlivých krajích.
- **61 %** poskytovatelů vede čekací listinu nebo pořadník žadatelů o službu.
- Z toho **44 %** poskytovatelů s pořadníky si zažádalo o navýšení kapacity, bylo krajem zamítnuto.
- 56 % nežádalo kvůli **personální a finanční krizi**.
- Stávající podmínky poskytování rané péče vedou k čekacím lhůtám, nedostatečných kapacitám, a k prodlevě zahájení služby.
- Odborníci z rané péče odcházejí do jiných oborů.
- Poskytování rané péče je zatíženo velkou administrativou.
- **Rodiče dětí s postižením napříč republikou nedostávají srovnatelnou kvalitu služby.**

- **Služba raná péče má být dostupná pro rodiče dětí s postižením v odpovídající kvalitě napříč celou Českou republikou. Rodina by měla dostat ranou péči nejpozději do jednoho měsíce.**

Pojďme spolu hledat řešení.